

PARIS

20. VÝROČIA
ROKOVÉHO VÍTÄZSTVA
PRACUJÜCICH

PROGRAM OSÄAV
21. februär 1968 o 14 hodine
Kvintné table na hudbu: RICHTEY
Kvintné praprospech vo februäri 1968

22. februär 1968 o 14 hodine
GRATISLAVSKÝCH PRACUJÜCICH
na námestí SNP
Kvintné jednotky LM, armády a SNR praprospechi
skladu mesta

FEBRUÄROVÉHO VÍTÄZSTVA PRACUJÜCICH

BRATISLAVA, Kocofova 17, telefon 677-11,
otvorené na mesiac FEBRUÄR 1968

SEMESTRÁLNA KONSULTÁCIA

SEVA
STVO
ZLOP
STVO

SEVA
STVO
ZLOP
STVO

SEVA
STVO
ZLOP
STVO

FEBRUÄROVÉHO VÍTÄZSTVA PRACUJÜCICH

LISABON
SLAV

20. VÝROČIA
FEBRUÄROVÉHO VÍTÄZ
PRACUJÜCICH

PROGRAM OSÄAV
21. februär 1968 o 14 hodine
Kvintné table na hudbu: RICHTEY
Kvintné praprospech vo februäri 1968

PRAGUA
skladu manifestácia jednotky LM, armády a SNR
skladu mesta

FEBRUÄROVÉHO VÍTÄZSTVA PRACUJÜCICH

BOLOGNA

ВИЩА ОСВІТА УКРАЇНИ У КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЇ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ

VI (39) том

Психолого-педагогічні та організаційні умови запровадження європейських стандартів вищої освіти в Україні

Рекомендовано Вченою радою
Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету імені Григорія Сковороди.
Протокол № 3 від 29 жовтня 2012 р.

Видання здійснено за сприяння Міжнародної Експертної Агенції
“Консалтинг і Тренінг” та Східно-Європейського Інституту Психології

Редакційна колегія випуску:

Крeмeнь В.Г., Савченко О.Я., Маноха І.П.,
Квит С.М., Новіков Б.В., Ляшенко О.І., Коцур В.П., Моренець В.П., Ожоган В.М.,
Рик С.М., Онкович Г.В., Федорова І.І.

Відповідальний редактор випуску:

Маноха І.П.

Гуманітарний вісник – Додаток 1 до Вип. 27, Том VI (39) : Тематичний випуск “Вища освіта України
у контексті інтеграції до європейського освітнього простору”. – К.: Гнозис, 2012. – 552 с.

У тематичному випуску вміщені наукові статті фахівців з питань вищої освіти, присвячені актуальній проблемі входження України до європейського освітнього простору. Перспективи євроінтеграційних процесів у сфері вищої освіти, вимоги Болонського процесу та питання готовності України відповідати цим вимогам, моніторинг якості освіти, стандарти європейського освітнього простору та завдання, що стоять перед вищою освітою України сьогодні - ось далеко не повний спектр проблем та питань, до висвітлення та спроби розв'язання яких звертаються автори випуску. У центрі уваги також питання управління якістю освіти, перспективи запровадження механізмів сучасного освітнього менеджменту, а також - умови й напрями оптимізації та розвитку вищої освіти України в сучасних умовах. Для фахівців-освітян, науковців, дослідників психолого-педагогічних та управлінських проблем розвитку освітньої справи в Україні та за її межами.

ISBN 978-966-8840-94-7(6)

- © Переяслав-Хмельницький ДПУ ім. Г. Сковороди, 2012 р.
- © Національний університет “Кислово-Могиллянська академія”, 2012 р.
- © НТУУ “Київський політехнічний інститут”, 2012 р.
- © Східно-Європейський Інститут Психології, 2012 р.
- © Видавництво “Гнозис”, 2012 р.

ТЕМАТИЧНИЙ ВИПУСК

ВИЩА ОСВІТА УКРАЇНИ У КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЇ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ

Додаток 1 до Вип. 27, том VI (39), 2012 р.

Тематичні рубрики випуску:

Болонський процес і перспективи розвитку вищої освіти
в Україні, Європі та світі

Управління якістю освіти: стандартизація та інноваційність

Моніторинг якості освіти: засоби, технології та перспективи

Сучасний освітній менеджмент: економічні, організаційні та психологічні
засоби реалізації в Україні, Європі та світі

Послідовність загальної середньої та вищої освіти
як європейський стандарт

Новітні засоби навчання: проблеми впровадження та стандартизації

**Психолого-педагогічні та організаційні умови запровадження європейських
стандартів вищої освіти в Україні**

КРОВОТА Т. , Аспекти вдосконалення підготовки дизайнерів у контексті євроінтеграції.	257
КУЧЕРЕНКО Л.І., ПОРТНА О.О., МОРЯК З.Б., МОРОЗОВА О.О. , Організація самостійної роботи студентів на кафедрі фармацевтичної хімії в умовах кредитно-модульної системи навчання.	263
ЛОГАЙ Н.М. , Західноєвропейські педагогічні здобутки як передумова якості освіти українських високих шкіл у Чехо-Словацькій республіці (за матеріалами творчої спадщини Софії Русової).	268
ЛЯКШЕВА А.В. , Наукові підходи до розкриття сутності соціальної поведінки	275
МАКАРОВА Л.Л. , Особливості етнічної ідентичності студентської молоді.	284
МАХИНЯ Н.В., ТКАЧЕНКО Л.М. , Мотиви та стимулювання процесу освіти дорослих.	296
МЕЛІКОВА С.О. , Підвищення ефективності навчальної діяльності студентів засобами реалізації інтерактивних технологій	303
МИЛЕНКОВА Р.В. , Організаційно-педагогічні умови запровадження європейських стандартів з мовної освіти у вищих навчальних закладах	312
МИШКАРЬОВА С.В. , Виховний потенціал діяльності православних братств у західній Україні у міжвоєнний період 1921 – 1939 рр.	319
НЕЛОВКІНА-БЕРНАЛЬ О.А., ШПЕТНА С.А. , Якість медичної освіти: проблеми, питання, рішення.	325
ОГОРОДНИК І.С. , Духовний досвід як психологічна домінанта ідеального образу Бога.	334
ОКОПНА Я.В. , Засоби формування німецькомовної професійно орієнтованої комунікативної компетенції майбутніх фахівців сфери обслуговування	343
ОЛЕКСЮК О.М. , Компетентісно орієнтований освітній простір як основа модернізації вищої мистецької освіти	349
ОНКОВИЧ Г.В. , Часткові (предметні) методики медіаосвіти у вищій школі як засіб формування професійної компетентності	357
ПЕТРУЧЕНЯ Г.Г. , Гендерна стратифікація студентства вищої школи України в 60- 80-ті роки ХХ століття	366
ПОГОРЄЛОВА Т.Ф. , Механізм формування професійно значимих якостей майбутнього прокурора	377
ПОЗНЯК С.І. , Соціальний капітал як чинник структурування соціально- психологічного простору особистості і групи	385
ПОЦУЛКО О.А. , Інформаційна епоха і освіта: психологічні проблеми пристосування.	394
ПРИЛУЦЬКА О. А. , Якість освіти: змістові параметри	400
РОГАНОВА М.В. , Аксиологічні основи організації навчання студентів вищих навчальних закладів	406

КРОТОВА Т.

кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри образотворчого мистецтва та
дизайну, Київський університет
імені Бориса Грінченка,
м. Київ

АСПЕКТИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПІДГОТОВКИ ДИЗАЙНЕРІВ У КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

У статті визначені аспекти вдосконалення підготовки дизайнерів у контексті євроінтеграції. Увагу зосереджено на необхідності синтезу європейських і національних моделей підготовки, здійсненні проектної практики з врахуванням потреб і тенденцій ринку, актуалізації завдань екологічного дизайну.

Ключові слова: підготовка дизайнерів, євроінтеграція, дизайн-структури, дизайн-продукція, національна самоідентифікація, екологічний дизайн.

В статье определены аспекты совершенствования подготовки дизайнеров в контексте евроинтеграции. Внимание сосредоточено на необходимости синтеза европейских и национальных моделей подготовки, осуществлении проектной практики с учетом потребностей и тенденций рынка, актуализации задач национальной самоидентификации, экологического дизайна.

Ключевые слова: подготовка дизайнеров, евроинтеграция, дизайн-структуры, дизайн-продукция, национальная самоидентификация, экологический дизайн.

In the article the aspects of improving the training of designers in the context of European integration. Focuses on the necessity of synthesis of European and national models of training, implementation of design practices to the needs and trends of the market, updating tasks of national identity, ecological design.

Key words: training designers, European integration, and design the structure, design products, national identity, environmental design.

Розвиток крупномасштабного ринку товарів і послуг активно стимулює розвиток дизайну в різноманітних сферах і галузях життєдіяльності людини.

У чистому вигляді професії «дизайнера-універсала» не існує, сьогодні нараховується більше десяти напрямів дизайну. За минулі десятиліття дизайн опанував чимало об'єктів, що раніше відносилися до сфери діяльності архітекторів і декораторів. Це інтер'єри різноманітних громадських, житлових і промислових споруд; архітектура «малих форм» – зараз дизайн предметного міського середовища, ландшафтна і садово-паркова архітектура – зараз ландшафтний дизайн, сфера транспорту, оформлення виставкових експозицій, видовищних заходів, презентацій, тощо. Потенціал графічного мистецтва активно використовується в сфері реклами, поліграфії, книжкової графіки, плакату, web-дизайну. Активно розвивається дизайн одягу, взуття, аксесуарів.

Перспективність розвитку цього напрямку обумовлює великі можливості для реалізації ідей дизайнерів та їх професійного росту. Відповідно зростаюча конкуренція на освітньому ринку спонукає до вирішення питань вдосконалення дизайнерської підготовки. Аналіз існуючих підходів в теорії й практиці дизайн-освіти свідчить про наявність протиріч між вимогами до підготовки фахівців, відображеними в навчальних планах і програмах і рівнем вимог конкурентного дизайн-середовища. Модель підготовки дизайнерів після кожного випуску бакалаврату слід переосмислювати, уточнювати, доповнювати, співставляти з вимогами сфери подальшої реалізації фахівців.

Однією з пріоритетних завдань євроінтеграції сфери вищої школи є залучення перспективного європейського досвіду до змістовних складових теоретичної та практичної підготовки. В цьому контексті необхідним є активна взаємодія європейської та національної освітніх моделей. Отже, метою статті є обґрунтування аспектів вдосконалення підготовки дизайнерів у контексті євроінтеграції.

Питанням впровадження базових положень інтеграції до європейського освітнього простору у галузь мистецької освіти присвячували свої праці Р. Галишич, В. Турчин, В. Сидоренко та ін. Автори розкривають досвід і проблеми у питаннях застосування кредитно-модульної системи оцінювання, впровадження новітніх навчальних технологій. На нашу думку, першим кроком вирішення цього завдання слід вважати можливість синтезу перспективних програм освіти провідних європейських дизайнерських навчальних закладів і навчальних програм в рамках стандартів української системи освіти. При такому підході студенти протягом кількох років отримують фундаментальну підготовку на рівні світових стандартів із подальшим присвоєнням окрім кваліфікації диплома міжнародних сертифікатів і можливість проходження частини навчання або стажування в європейських навчальних закладах. В рамках євроінтеграції стає можливим досягти формату партнерства між навчальними закладами, забезпечити професійні зв'язки і безпосередній

контакт з європейською культурою, а також збагатити середовище дизайнерських ідей і проектів.

Викладання дисциплін представляється можливим при залученні двох фахівців – представника закладу-партнера – куратора того чи іншого навчального курсу і представника українського навчального закладу – викладача курсу. Певні етапи вивчення дисципліни розподіляється за участю кожного з них, а під час атестаційного контролю – при участі їх обох.

Характерними ознаками ринку є відсутність «товарного голоду», перенасиченість товарами та різновидами дизайнерських послуг. Отже, випускник навчального закладу має володіти знаннями законів розвитку ринку, тенденціями попиту і споживання, тобто окрім володіння професійними навичками створення продукту дизайну, фахівець має сприяти його просуванню на ринку. У зв'язку з цим поряд з дисциплінами економічної, комунікаційної та соціальної спрямованості, які в останні роки вже запроваджені в навчальний процес («Менеджмент і маркетинг в дизайні», «Марчендайзінг», «Основи реклами») необхідне запровадження ще одного складової в навчання – аналіз ринка і споживацького попиту дизайн-продукції та послуг. Передбачається виклад переліку діючих дизайн-структур, підприємств, виробників дизайн-продукту в Україні та системний аналіз попиту цієї продукції, схем реалізації, аналіз витрат і прибутків. Обов'язковим є залучення досвіду діяльності кращих компаній на світовому ринку дизайну. Таким чином студент володітиме ринковою ситуацією, і при плануванні кар'єри не витратиме роки на адаптацію до ринку.

З необхідності володіння знаннями ринкової структури витікає ще одна серйозна необхідність – безперервний зв'язок з компаніями-виробниками та проектними структурами, зацікавленими у високопрофесійних кадрах. Це дизайн-студії, проектні бюро, рекламні агенції, ательє, промислові підприємства. Зайнятість у реальних проектах сприятиме розвитку вміння працювати у складі групи фахівців, проходити повні проектні цикли від замовлення й задуму до етапів реалізації проекту і здійснення авторського нагляду. Такий підхід забезпечить професійне зростання в умовах ринкових тенденцій, надасть можливість безпосереднього аналізу споживацьких потреб та реальної оцінки можливостей реалізації розроблених проектів.

Показовим є досвід американських дизайнерів, які на етапі становлення дизайн-освіти (20-30-ті р. ХХст.) не ставили за мету давати глибоку теоретичну підготовку, зате досягли грандіозних успіхів у практичній. Центром навчання дизайну у США є Філадельфійський університет мистецтв. Високоідейним уявленням європейських колег про сутність дизайну американці протиставили вимоги ринка, задоволення основних людських потреб. У 1950-х роках США не мали труднощів, пов'язаних з виробництвом. Проблема полягала не

в тому, щоби спроектувати і виробити товар, а в тому, щоб його продати. Керівники проектних бюро зрозуміли, що сучасному дизайнеру необхідний таланти психоаналітика: якщо він хоче здійснювати вплив на споживача своєї продукції, то повинен якомога більше намагатися дізнатися про неї. Дослідження ринку проводилося дизайнерами при участі психологів і соціологів. А до викладання залучалися фахівці, які були працівниками таких проектних бюро та мали можливість залучити своїх студентів до виконання безпосередніх замовлень під своїм керівництвом.

Курсам, орієнтованим на виконання практичних робіт, які випускники будуть демонструвати при працевлаштуванні, тут надавали перевагу перед курсами теоретичної і гуманітарної підготовки. Студенти постійно стикалися з реальними ситуаціями. Переваги такої співпраці були явними: студенти встановлювали контакти з потенціальним роботодавцем, а компанії вигравали від творчого ентузіазму студентів.

Наступним аспектом, на якому хотілося б зосередити увагу – необхідність актуалізації національних рис культури в якості одного з джерел натхнення при створенні дизайн-об'єктів. Рівень розвитку технологій часто сприяє руйнуванню етнічних культур і традиційних форм. В ряді негативних наслідків реальною загрозою є нівелювання національної своєрідності, етнокультурної ідентичності предметного світу, що оточує людину. Саме об'єкти дизайну покликані поєднувати високу технологічність і гармонійний зв'язок із спадщиною національного мистецтва, збагачуватися етнічними особливостями, демонструвати відродження традицій засобами інновацій. Проблема культурної ідентичності має одне з провідних місць у сфері практичного і теоретичного розвитку проектно-культури.

У зв'язку з активізацією масштабів використання новітніх технологій в дизайні й виробництві постає ще одна проблема нового часу – вирішення екологічних проблем. Отже, однією з пріоритетних складових змісту дизайнерської підготовки має стати екологічний напрям. Коли дизайн ствердився в культурі як принципово нова сфера творчості, він протиставив себе традиційній художній культурі, концентруючи увагу на таких своїх якостях, як раціональність, уніфікованість, серійність. Машинне виробництво і масовий споживач – два найважливіших фактори, що визначили становлення дизайну. З часом роль дизайну у формуванні предметного світу змінилася. Разом з архітектурою, декоративно-прикладним і образотворчим мистецтвом він охоплює все предметно-просторове середовище, має відношення до оновлення національних традицій, до задоволення індивідуальних потреб споживача.

Сьогодні все більше звертають на себе увагу такі фактори світового порядку, як глобальний технічний розвиток, а з іншого – викликані ним екологічні проблеми. Засоби виробництва і проектування, що з'являються у доб-

комп'ютерних технологій, а також нові матеріали активізують процес фізичного витиснення природного світу. Отже, у зв'язку з цим, екологічний підхід, який виник в дизайні, став реакцією на потік технологічних перетворень. Серед основних принципів екологічного дизайну слід назвати використання природних ресурсів такого типу, що піддається відновленню, оптимального співвідношення витрат матеріалів і терміну використання виробів.

До сфери екологічного дизайну залучаються сьогодні найрізноманітніші явища проектних практик. Під екологічними розуміються будь-які концепції дизайну, спрямовані на гармонізацію відношень людини з оточуючим світом. В завдання екологічного дизайну включаються створення продукції, що відповідає вимогам екології природи, людини і культури, з іншої – цілеспрямований розвиток самого суспільства, стимулювання в ньому органічності. Увага дизайнерів має бути спрямована на властивості основних і оздоблювальних матеріалів, конструкцій, що використовуються при створенні за проектами виробів різних видів, на якості різних матеріалів, що використовуються при експлуатації виробів. Екологічні принципи чистоти форми, природності матеріалів, конструктивної простоти продукції можуть призвести до нової екологічної естетики, яку слід розглядати у безпосередньому зв'язку з характерною для всього міжнародного дизайну тенденції до гуманізації середовища і способу життя в самому широкому сенсі слова.

Отже, серед напрямів вдосконалення підготовки дизайнерів у контексті інтеграції до європейського освітнього простору вважаємо доцільним виділити наступні аспекти:

- синтез перспективних програм освіти провідних європейських дизайнерських навчальних закладів і навчальних програм в рамках стандартів української системи освіти;
- здійснення проектної практики на основі аналізу ринку і споживачього попиту дизайн-продукції та послуг;
- безперервний зв'язок з компаніями-виробниками та проектними структурами, зацікавленими у високопрофесійних кадрах;
- актуалізація питань національної ідентичності в процесі розвитку проектної культури;
- активізація завдань екологічного дизайну.

На нашу думку, при реалізації вищевикладених завдань вирішуватимуться проблеми розриву між змістом академічного набору дисциплін дизайнерських спеціалізацій та безпосередніми вимогами сфери споживання дизайн-продукції та послуг.

Список використаних джерел:

1. Вища освіта України і Болонський процес: Навч. посіб. / Степко М. Ф., Болюбаш Я. Я., Шинкарук В. Д., Грубінко В. В., Бабин І. І. / (ред. В.Г. Кремень) — Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2004. — 384с.
2. Галишич Р.Я. Методика підготовки магістрів за спеціальністю “Дизайн” на кафедрі дизайну та основ архітектури Національного університету “Львівська політехніка” // Вісн. Нац. ун-ту “Львів. політехніка”. Архітектура. — 2007. — N 585. — С. 22-25.
3. Мистецька освіта в Україні: проблеми розвитку в контексті Болонського процесу / Ред.: В.Д. Сидоренко; Ін-т пробл. сучас. мистец. Акад. мистец. України. Сучас. пробл. худож. освіти в Україні: Зб. наук. пр.; Вип. 2. — К.: Вид. дім А+С, 2006. — 191 с.
4. Навчальні заклади культури і мистецтв України: особливості входження в Болонський процес: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 7 – 8 черв. 2007 р.. Київ / Ред.: І.В. Кузнєцова; Держ. акад. кер. кадрів культури і мистец. — К., 2007. — 205 с.
5. Степко М.Ф. Вища освіта України і Болонський процес / Степко М.Ф. Вища освіта України і Болонський процес: навч. програма / МОН України. — К.: Дельта, 2007. — 21с.
6. Турчин В.В. Дизайн-освіта України в контексті Болонського процесу. ступені і цикли / В.В. Турчин. Дизайн-освіта України в контексті Болонського процесу: ступені і цикли // Вісн. Харк. держ. акад. дизайну і мистец. — 2006. — N 4. — С. 3-10.